Година II ЧЕТВРТАК 4 априла 1943 Број 106

РАД И ПРОГРЕС

Излази СРИЈЕДОМ и НЕДЈЕЛОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7. — Рукописи се не враћају — Телефон Уредништва број 64 — Претплата: шестмјесечно Lit. 8·— — Појединог броја Lit. 1

Problem izgradnje brodova

30.400.000 tona neprijateljskog brodovlja potopljeno je do svršetka marta

Njemački vanredni bilten od 31 marta najavio je da su podmornice Trećeg Rajha eliminisale sa morske površine Atlanskog i Sredozemnog Mora, drugih 17 brodova od ukupno 103.500 tona. Ova pobjeda povećava i zaključuje zavidni uspjeh što su njemačke podmornice postigle u mjesecu martu ove godine, koji nadmašuje svaki rezultat na tom polju od početka rata. Potopljeno brodovlje pripadalo je konvojima koji su plovili u raznim pravcima po Atlanskom Okeanu i po Sredozemnom Moru. Bilo je kretalo hranom i raznim materijalom, koji je bio namijenjen Sjevernoj Africi, Malti, Egiptu i Velikoj Britaniji.

Ovaj uspjeh pokazuje neefikasnost novog američkog načina odbrane od podmornica, koji bi se imao naširoko primjeniti. Nova neprijateljska taktika sastoji se u primjeni aviona velikog akcionog radiusa za pratnju konvoja, radi akcije, u povoljnom času, protiv njemačkih podmornica. Američkanci su mislili da će tako prisiliti podmornice na duboko tanjenje tako da bi se onemogućilo njihovo djelovanje protiv konvoja.

U posljednje su vrijeme velike mećave bijesnile na Sjevernom Atlantiku, ali čim se vrijeme nešto poboljšalo obnovljena je u punoj mjeri borba protiv neprijateljske trgovačke plovidbe, koja će se nemilosrdno nastaviti idućeg proljeća. Ta akcija konstantno i sigurno ili bolje rečeno matematski, vodi Japanu ka onim konačnom rezultatu rata, od kojega anglosasi bježe i zato, da bi bolje i dalje zavaravali lakomislene narode, sipju kroz sve radiostanice vijesti i planove o uređenju svijeta po završetku rata, kako bi pozabavili tim argumentima maštе svojih pristalica i podržali im kolebajući moral. Stvarnost se neda zavaravati; ona tiho zrije u korist Nove Evrope i onih naroda koji drže do svoga imena, do svoje časti, do svojih prava i do svojih aspiracija što im pripadaju po neosporivom zakonu prirode.

Anglosaksi saveznici su uspjeli da u izgradnji brodova dostigmu rekordne rezultate, jer im je „uspjelo da u 7 mjeseci sagrade 750 tona novog brodovlja". G. ministar Aleksander nadodao je još da „ova količina novog raspoloživog brodovlja — koje je već stupilo u službu — pretstavlja znatno veći kapacitet od kroz to vrijeme potopljenog brodovlja od strane osovinskih podmornica". Londonska radiostanica je premijela vjerno riječi gosp. ministra, mišleći — kao i on isti — da ona svoji sluša nema zdravog razuma da činjenice jedno malo i svojnu glavom prosudi, nego da jednostavno vjeruje, bez daljnjega, sve što gospoda sa one strane Lamanša sanjaju ili izmišljaju po noći, da bi pak, iz gordih tribuna svojih „domova" ili preko megafona, govorili svome narodu kao neosporne istine i kao produkt njihove diplomatske konstruktivne vještine.

Mi koji pratimo brige i rješenja tih velikih umova anglosaske spekulativne politike znamo da su te gospoda, nesnajući kako da odole teškom desetkovanju njihovih brodova, od kada je Njemačka najavila protivblokadu, došla do zaključka da usvoje ideju spajanje plehnatih ploča na brodovima pomoću autogenog varenja, jer tako dobivaju na vremenu, na materijalu i na težini brodova. Spajanje pojedinih ploča radilo se uvijek i radi se putem cavala. Ali taj posao vrše specijalni radnici koji posjeduju potrebnu sposobnost. Ni ti radnici se nemogu usavršiti onom brzinom što diktuju potrebe. Sremu treba vremena.

Berlinski vojni krugovi komentarišu brojke, koje se odnose na potapanja izvršena tokom mjeseca marta, praveći slijedeće primjedbe: Englezi i Amerikanci, ukoliko se tiče brodova za daleku plovidbu, imali su 1939 godine 30.500.000 tona trgovačkog brodovlja. Ovom broju, u kojemu je Engleska učestvovala sa 21.200.000 tona, treba dodati trgovačko brodovlje zarobljeno od Anglosasa u raznim zemljama, a koje ukupno iznosi 11.500.000 tona. Tako je neprijateljska tonaža iznosila 1939 godine oko 42 miliona tona. Ako se drži na umu da su Angloamerikanci do marta 1943 godine sagradili oko 11,800.000 tona brodovlja, od kojih 8,460.000 tona same Sjedinjene Države, morali bi Anglosasi danas imati, ne računajući izgubljeno brodovlje, 53 miliona i 800.000 tona. Do marta 1943 godine su sile Trojnog Pakta potopile protiviniku 30,400.000 tona, kojima treba dodati oštećene brodove i one koji su privremeno ili definitivno izbačeni iz stroja, što bi iznosilo još oko 2,500.000 tona. Prema tome neprijatelj sada može raspolagati otprilike sa 21 milionom tona, to jest sa 9,500.000 tona manje nego što su Engleska i Sjedinjene Države zajedno raspolagale početkom rata. Ne vodi se tu računa o gubicima, koje je neprijatelj pretrpio od minskih pregrada, budući da je teško ustanoviti njihovu veličinu. Najzad treba imati u vidu da je neprijateljsko brodovlje, usljed toga što je moralo napustiti neke puteve, prisiljeno na znatno duže plovidbu, što povećava bojčanu potrebu brodova u neprocjenjivoj mjeri.

Njemačke i talijanske podmornice i dalje na svim morskim putevima čuvaju stražu i pozorno bdiju.

Samo putem mašte mogu kroz noć graditi brodove izvjesna gospoda u nadi da ostrane od sebe opasnost koja im je pet gorijeva.

Japansko prgrupisavanje kadrovaja na Dalekom Istoku

Nova japanska ofanziva u Zoni Jugoistoka nastavila se neobično. Japanske trupe nadajuće neprijatelja duž cijelog fronta a naročito u Šantungu. Potpuno je onemoćao posljnji neprijateljski avion. Ova čuvka objekta potpuno su tajanih, te promašaja. To pranjaje čak i jedan komunike samih Anglosaca. Jedan napad, izvršen protiv sjedišta jedne japanske komande, sprječeno ci su japanski vojnici, nametnuvši neprijateljskom vazdušnoplovstvu žestoku borbu, u kojoj je oboreno nekoliko protivničkih aviona. Drugi japanski avioni napali su neprijateljske brodove kod Badanga, 100 kilometara južno od Totahonga, oštetivši 5 brodova od 1.000 tona i drugih 6 manjih. Neprijatelj je pokušao da izvede napad na luku Cesbacan. Njegov pokušaj je propao, pri čemu su japanski avioni oborili 6 neprijateljskih borbenih aviona.

Glavni štab japanskih imperijalnih oružanih snaga javlja da su japanski avijatičari na frontu Jugoistočnog Pacifika oborili od početka rata do 15 marta 147 neprijateljskih aviona. U tom ratu vremena izgubili su Japanci 30 aviona. Vazdušnopomorne akcije imperijalnih snaga protiv istočne Indije, između 26 i 31 marta date su sljedeće rezultate: y ширини Маршалових острва потопиле су један транспортни брод од 5.000 тона, док су друга 4 тешко оштећена. 29 марта оборено је 6 непријатељских авиона. Током напада на аеродром Ран оборено је 12 непријатељских авиона, док је тринаести разорен на земљи. У другим мјестима разорена су војна постројења и складишта муниције и хране.

Јапанско напредовање у долини Горње Бирме побједоносно се наставља. Непријатељска команда принијаје да Јапанци напредују у три правца: у средњем источно од Шајаје, југоисточно од Бирманске цесте и дуж јуначке границе.

Ситуација на југоазиатском сектору Пацифика постаје послиједњих недјеља све тежом. Ово је навело ген. Мак Артура да пошаље у Вашингтон једног свог личног повјереника, како би навео америчкомерикуу владу да смјеста пошаље појачања.

Иако јапанске владе Тојо стигао је у мапуршку престоницу да честита Цару на сјајном напретку Мапуцкоа на послиједњих десет година и да се захвали у име Јапана на сарадњи коју му је та земља пружила у садашњем рату.

(Токио) Политички кругови јапанске престонице опажају да је Тојиро путовање у мапуршку престоницу знак се неће и све интимнije сарадње тих земаља. Генерал Тојо хтио је да нарази лично шефу мапуршке нације и том народу захвалност токијске владе за помоћ коју је она влада држава увијек указивала Јапану. Она је са своје стране сјајна положаја који Мапуршка заузима и њеног значаја у учешћу у борби за стварање новог азијског поретка.

Резултати совјетске борбе доказују изнемогласт и пошашвања осовине

(Берлин) Сукоби се на војних извора да је једна пјешадијска дивизија на сектору кубањског мостобрана између 26 и 31 марта разорила 32 совјетска борна кола од свега 44, колико су большевици увастопним нападима бацили против њемачких положаја. Ова дивизија налази се на сјеверном сектору мостобрана, те је у послиједњој фази акције више дана подносила навалу совјетских оклопљених маса. 16 марта водила је тешку одбрамбену борбу против покушаја продора двије совјетске дивизије, од којих је један дио напредовао опијен алкохолом, позајмљивши прије ратке. Њемци је успјело да сломе напад разбивши планове совјетске команде и блокиравши противничке покушаје продора.

Ђ. Вел. Краљ Борис код г. Хитлера

ФИРЕРОВ ГЛАВНИ СТАН:

Фирер је 31 марта примио у свом Главном стану бугарског краља Бориса. Срдачним разговорима присуствовао је и њемачки министар иностраних дјела Фон Рибентроп.

Непријатељске метеде у окупираним крајевима

(Тунис) 3-4 Развијена новца, које су енглеске власти чусарске насиљем наметнуле у окупираном крају, одредила је такав однос лире и фунте стерлинга, да је привреда Либије претрпила огромну штету. Лондонски финансијски кругови вјерују и сами признати да је однос 480 лира за 1 фунту стерлинга сувише неповољан за муслиманско становништво. Лист „Финансијал Тајмс" пише да је мудро одржавати овакав курс стерлинга, који се не може ни на који начин оправдати. Објашњени да ова девалвација претставља извор огромних спекулација, пише „Финансијал Тајмс" да, када би Италијани знали да је инвазија довела до такве девалвације њихове лире, још би се више одлучили у отпору. Италијани заиста немају потребе да би пријачали своју рјешеност за борбу, али је ово нови мотив за мржњу према Енглезима.

Енглеске јединице иду на истраживање се на из Далеком Истоку

(Шиокхолм) Радови на изградњи новог пута, који би имао да замијени Бирманску цесту, толико су заостали да ће још требати много времена док тај пут буде проходан. С тиме у вези пише војни критичар „Дејли Хералда": „Енглеске команде мораће уложити сав могући напор да би поново освојиле Бирманску цесту. У противном случају мораће Кина да падне под јапанску власт."

Етност по страни

(Каиро) Један египатски посланик интерпелирао је владу, захтијевајући одговор да ли је она још увијек рјешена да очува Египат по страни од рата. Један од министара иностраних дјела одговорио је да ће египатска влада наставити своју досадашњу политику којој је циљ да се земља сачува од уласка у рат.

Размирице међу савезницима

(Лондон) Размирице између Велике Британије и тобожњих влада које се налазе у Енглеској испољава се снажним дамом све више. Један полски новинар тврди да Енглеска није одржала своја обећања у погледу тобожњег пољског влада. Тако се сваким даном све више види како те нације почињу гледати према Америци и полагати у Сједињене Државе све наде за своју будућност. Дојмја се утиска да Вашингтон сматра европску ситуацију много боље од Енглеске. Истиче се да је увијатати одлуке о Европи по енглеском рецепту, не говорећи им са ким, врло ризиковано, јер Енглеси не би без Европе могли да опстоје.

Концентрација националних снага спречава комунистима отступ у Црну Гору

Цетиње, 31-3

Скорашње операције италијанских одреда, хрватовачких антикомунистичких добровољачких формација и црногорских националистичких задатак су у Херцеговини партизанским снагама више дораста. Приспјелим из да се подјеле на широком бојишту. Партизанске снаге, које су пробиле кроз многобројне жешчоке борбе, концентрише се на западним границама Црне Горе у нади да отворе пут за настављање свог повлачења. Али црногорске националистичке формације, помажући као и увијек акцију италијанских трупа, добро пазиле границе Црне Горе. Националисти бјелокраји Бајо Станишића, након успјеха постигнутих у прошлој оперативној фази, настављају у својој зони акција, спремни да помоћ свога дјела. Капитан Павле Буришић, који је прије више дана поредао своје трупе ради пре-

грађивања пуна партизанима, већ је ангажовао у сада националистичке непријатеља, који се надо да ће моћи закочити на новој шарлиф. Продиранак је, одлично брзом реакцијом италијанских трупа и националистичке кавалерије Бјелокраји, као и заслугама артиљерије, добио, већ другима дне пробоје а био приморан да се повлачи од својих сразмјерних намјера.

Редови добровољачких формација убјеђивали су сада националистичке генерала Крсте Поповића, који — одазивши се позиву мало и не удјуше или чекајући власти и наличи жеље за богоугодним комунизма — ухвате на границе зоне своје редовне надмоћности, спремна да се и они, на исти жестином и одлучним одушевљењем као и њихови другови до оружје који се већ бане, одазову позиву заједничког непријатеља.

Ситуација на источном фронту

Сви совјетски покушаји безуспјешни

(Берлин) Бољшевици су извршили новe нападе у зони јужно од Ладошког језера. Послије жестоке артиљеријске паљбе бацили су се бољшевици уз помоћ оклопљених и ваздухопловних снага против њемачких положаја. Само на једној тачки су непријатељске трупе успјеле да начну њемачке линије, али је пиљатија сјеча била ликвидирана, те је кроз кратко вријеме успостављен континуитет фронта. Неколико од тих многобројних напада одбиле су њемачке снаге хладним оружјем. На Горњем Дону је њемачко ваздухопловство знатно помогло пољској операцији у њемачких трупа, разоривши више батерија и једну скупину оклопљених снага. Совјетски пјешадијски одреди, који су покушавали да изврше напад иза леђа на њемачке редове, потпуно су уништени.

Од 456 борних кола, која су бољшевици на послиједњих 10 дана изгубили акцијом њемачких трупа, 101 су изобличена из строја на Јужном, 212 на централном а 143 на сјеверном сектору Источног фронта. Тако су бољшевици у мјесецу марту изгубили укупно 2.280 борних кола. Ако се овим губитцима додају совјетски губитци претрпљени у јануару и фебруару види се да је непријатељ за прва три мјесеца ове године само авијацијом њемачке војске изгубио 6.000 борних кола.

Туниски фронт

(Рим) Током другог дана акције на туниском фронту, дело је осовинско ваздухопловство новим дорнским ударцима, конечених снага, оружјем гритјелских истиче те одреде, на непријатељску главнину и на у позадину. Дању су италијански одреди лаких борбених авиона и бомбардера обрушивали непријатељске трупе, разарајући оклопљена кретања, батерије и полске уређаје. У ноћи су италијанске формације бомбардера гађе борна кола, аутомобиле и колоне које напредују преко прамче домена. Авијатичаре је дала влатну помоћ на средњем сектору фронта, као и у борби против непријатељских пукова спасбјевања, изазивајући вецнерати непадима. Италијански бомбе у одреди беле су ерро скупи. Протеруке Боне, која је више пута гађана на ваздуха. Поједине су кола, на кориа је противник наизјерадно изазивати снабдјевање које му стиже неке мјере.

Претрес публике прије уласка у биоскоп

(Истанбул) Шеф правосудне сигурности владе, генерал Мустафа Ајдемир објавио у новинама да ће у биоскопима бити на ред на бише више полицајаца. Уколико, који радну под сумњу да се не желе покорити режиму уводе се Енглеска биће и стјерани. Савјетује се сем тога да се сјеверно сирјачки биоскопи затворе на улазу у дворане, да би се спријечила ширење антибританских [illegible]

ПОСЈЕТА ЊЕМАЧКОЈ ГЕНЕРАЛА ГАРИБОЛДИЈА

hrabrog komandanta osme armije

Комендант 8 армије генерал Гарибалдијатра је на кратко вријеме у Берлин. Њега су примили амбасадор Алфијери, генерал заповједник Италије и Бе лина и други претставници војних оружаних снага, као и њемачки министар иностранih дјела. Италијански генерал Гарибалдија примјен, на коме су учествовали горе споменути високи војни кругови, а Гарибалдија, као и остали високи талијанскиј војника да се боре против њемачким војником све до побједе.

У командант њемачких оружаних снага и њемачкој армији приређен је слиједећи дан пријем у част генерала Гарибалдија и његове пратње. Командант њемачке зоне истакао је херојизам талијанских трупа, које су заједно са немачком војском сломиле талијанску црвенобијелу хорду са тако тешким крвавим жртвама, наглашајући нарочито држање дивизије „Јанаја" и „Ајдаја" и „Ајдаја" генерала Мустафа Ајдемира, који је у борби против непријатеља, у Африци, у Сицилији и у Италији, у Сјеверној Африци, у Сицилији и у Италији, у Сјеверној Африци, у Сицилији и у Италији, у Сјеверној Африци, у Сицилији и у Италији, у Сјеверној Африци, у Сицilији и у Италији, у Сјеверној Африци, у Сицилији и у Италији, у Сјеверној Африци, у Сицилији и у Италији, у Сјеверној Африци, у Сицил

† О-г Нико Мартиновић

То је била једна од прних особа што сам упознао у Америци. Потекао из Петровића, пре отприлике 22 године. Дошао је тамо у време кад нових напредних снага, не у односу на новооснивачке снаге, а у односу на старе, у односу на друге. Нико је био у то време, у Америци, у Америци, у Америци. Нико је био у то време, у Америци, у Америци. Нико је био у то време, у Америци, у Америци. Нико је био у то време

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

ЛИЧНЕ ПРОМЈЕНЕ

Декретом Њ. Е. Гувернера

а) Постављени су

на Цетињу:

Башановић Паре, на служитеља дневничара при дјечјем забавишту „Јелена", Грган С. Михаило, за судијског приправника у среском суду и додјељен на рад при II Дирекцији Гувернерства; Вукмановић Л. Десанка, за дневничара дневничара II Дирекције Гувернерства.

у Будви:

Шћепановић Н. Јован, за привременог наставника грађанске школе.

на Рријеци Црнојевића:

Ђуровић Ђ. Марко, за чиновника по таинском раду у својству старјешине.

у Подгорици:

Мијачић А. Блажо, за судију у среском суду; Мијачић-Милићевић М. Милија, за привременог учитељу основне школе, на рад у забавишту.

у Даниловом Граду:

Перовић М. Даринка, за привременог учитељицу основне школе у Врелима.

у Никшићу:

Мијушковић П. Бранко, за дезинфектора дневничка дневничара при школској поликлиници.

у Беранама:

Борјанић Н. Шћепан, за санитетског помоћника при Дому народног здравља.

б) Потврђен у привременој служби

на Цетињу:

Мартиновић П. Паве, у служби при Историском архиву.

в) Премјештен

на Цетињу:

Вукшић Василије, пристав, по потребе службе у III Дирекцији Гувернерства.

г) Престала је служба

на Цетињу:

Жугић Милиној, дневничку дневничару I Дирекције Гувернерства.

у Колашину:

Стојановић М. Милоје, чиновнику Окружног суда; Лутовац Ивиј, судији Окружног суда.

д) Опозвале се декрет:

1) о пријему у државну службу Бабића Ј. Батрића, учитеља;

2) о пријему у државну службу Радовића С. Вукосава, чинов. приправника.

ђ) Отпуштени су

на Цетињу:

Вучинић П. Јован, путар при Техничком одјељу; Ксевер Хенрјета, дневничкиња дневничар III Дирекције Гувернерства.

у Будви:

Марковић Ј. Душан, наставник Грађанске школе.

у Никшићу:

Рађеновић Мијанко, чиновник среског начелства.

у Бијелом Пољу:

Цемовић Г. Владимир, учитељ основне школе.

у Подгорици:

Жарић М. Анђелије, настав. гимназије.

Регулисане положаје службника Црне Горе

Ратни војвољници

Војвољницима се сматрају сва војна лица (у активној или резервној служби) која су била војвољена у ратним операцијама. Са њима ће се у економском погледу поступати онако како је предвиђено у интернационалним конвенцијама.

Породицама официра припада помоћ за искрану која одговара половини или трећини припадајућих војвољних војних лица а које се позивају на исте права на њих и по пјема томе да и ове раде о ужној породици (жена и дјеца или о очинској породици (родитељи, браћа и се тре).

Двије помоћи одјелним не могу се примати.

Мјесечне помоћи на основу ратне ратне војвољне — а ове које се налазе у гоненству. Породице у земљама савезника — жене, деца и ванбрачне породице, су ово:

Аљмиралски, Команд.

Дивизијски генерал . . .	1700; 850; 565
Армијски генерал . . .	1500; 750; 500
Дивизијски генерал . . .	1357; 680; 455
Бригадни генерал . . .	1171; 880; 390
Пуковник . . .	1028; 510; 340
Потпуковник . . .	928; 460; 310
Мајор . . .	842; 420; 280
Капетан . . .	750; 375; 250
Поручник . . .	650; 325; 215
Потпоручник . . .	600; 300; 200
Наредник вод., I, II и III кл.	200; 135
Остали војници и војници	150; 100

Ова цифра значи низак плате редних војвољника; друга на његову лица, породица, а треба да његову припадајућу породицу.

Породицама службника који је старшина рати војвољника, осим војника, ништа друго не припада.

Војни службници

Службници бивше југословенске војске макоји роду војске и морнарице, биће активни или ветерани који су се налазили у служби у моменту окупације од стране Италијанских војних снага, сматраће се о ог момента ратним војницима.

Ова службеника припадају, у складу су бити чланом 25/1, закона о основним припадајућности до 31 децембра 1941, а 50% до 30 јануара 1942. Од 1 маја 1942 треба да се буде декларисана пенсија уколико су на њу стекли право што је ст ваљано у дужности надлежној Дирекцији. Док то не буде, Финансијска Дирекција ће настављати да исплаћује 50% припадајућих и ако што се ова службе у ратне снаге имају стекли право на пенсију.

Итта одредба важи и за особе које је било у служби жандармерије.

Они жандарми који су у положеној заклетви задржани у служби од окупатора и Квислинга, сматраће се у том улоге у служби, па и на припадају припадајућности које су ранијим закон. законом од 43/4.

До завршене ратне и на ниг се о ово се одредба о обустави у управама. Особљу које није било стално, ништа не припада.

Породицама војних службника који су интернирани или напрасне заштите, биће исплаћивана провизија у висини у колико су дотични стекли право на њу, и то од 1 маја 1942.

Породицама пак које живе под тешким материјалним условима, биће додјељена месечна помоћ у износу од 150 лира годишњо дотиче, односно службник које стекао право на пенсију.

Из Кредитне задруге државних службеника

28 марта о г. одржана је на Цетињу десета редовна годишња скупштина Кредитне задруге којој је присуствовао г. д-р Дејан, шеф инспектората банака г. г. Др Дозетин и д-р Мр ић-м.

Поред ове скупштина саслушала извјештај управног и надзорног одбора, подобила је годишње рачуне за 1941 и 1942 годину и дала разрешницу досадашњој управи.

Кредитна задруга постоји већ 11 година, те је и у послератном времену успјела да реорганизује рад. Ако се у њеним јединицама буду макар и најмањим месечним отплатом одазивали, Задруга ће уз обећану помоћ моћи бити од користи своји задругарима, као што је то била ранije, а чиновне мијенчане треба е.

Кредитна задруга броји сада 029 чланова од 2033 уједа. Новчи сопствених средстава, уједа, стана и готовина и фонда, установљен од стране набављачка задруге, износе преко 300.000 лира, а у сва и пастрана у поврати.

На скупштине је изабрана нова управа на чему г. г. Ђоковић Весоје-Ђоке, досадашњи потпредсједник.

Народно позоришће

У суботу 3 марта позоришни ансамбл „Зетског дома" играо је при пуној помоћу комедију „Краљ мађарског хајдука" Франца Молнар: „Поскочиграчка". Моја народна комедија, од које свака нешто зна једну - оштрим оком уходану страницу наших живота, дају се на најбоља позоришнима читавог свијета, а то што је нијесмо видјели у одних позоришних људи, који имају да се на домаћим вјерује-ћу да говоре и у - ... ако с средњим шкоме ... ...

Sovjetska avijacija izgubila je 37.283 aparata

Neuspjeh anglosaske regrutacije u Levantu

СА СПРОВОДА

пов. д-р Ника Мартиновића

Одмах ћемо рећи да је Цетиње ријетко кад видјело свијет велики спровод. Све је изишло да ода поштовање и својим учешћем, тако рећи, врати дуг свом одличном сутрађанину, који је у току свог дугогодишњег напорног рада био човјек и јунак само добра чинио и *никоме, често ни за хвалу ни за благ*.

Кад што је већ било у поморчићима највољене, спровод је крио међу куће жалости тачно у 3 сата. Иако је дан био облачан и чешће помрачала магла, ипак готово је 2 сата, на глас звона, гомилала се широком Бајовом *улицом непрегледна маса народа, која се почела растварати*. Послије крста испјевали су вијенац. Неисказиног одјека, јекарске поворке и особито бадњак „Дјевојка“ пјева у строју на тужна мотива национистичке омладине, мушки хор пјевачког друштва на чиј мно-оборочно свештенство. Испјев на гробљу, крстачом поклонила братаа је у дубоку гробницу поокојникова супруга са шест синова, највјернијим сродом. Затим високи водни представници: командант Змајевског пјешачког пјука, г. Ј. Гувернера, на до-ја на командант краљевских карабинијера, а ко-стена, на шеф водне санитетске службе и шеф IV дирекције Гувернерства за Сјевјадну економију и народно здравље. Затим су сљедили претставници свијех мјесних надлештава и друштава, другови, пријатељи, поштоваоци, једном рјечи све, и велико и мало и мушко и женско.

Поред сам покојног спровода, пред кућом, опростио се је с покојником г. Никола Вукићевић, секретар Главног иницијативског одбора чији је предсједник г. Нико био члан. Г. Вукићевић је у име горњег истинско да кућа Мартиновића чини чест је дала нашем народу читаву плеијаду људи витезова, за коју је наш славни Његош с правом казао „Црна Гора и њена слобода споменик су вашега јунаштва“, а лично за покојника: „Пјесника је обдарила дивним особинама, рјечитом вољом, здравом интуицијом, јасном бистрином и интелигенцијом, тако да може с поносом погледати за собом, јер је оставио потомству, друштву и младим поколењима свијетле и честите трагове свога живота.

„Др. Нико је добро знао да и његов живот, као и живот сваког другог који хоће несебично и алтруистично да служи своме народу, не припада само њему и породици му, већ друштву, домаћи, нашој,

„Кад је оно као удар заваткао г. Д. Црном Гором комунистички фронт, и кад је настала рушилачка помисао да је треба да сне претходну у прах и пепео, др. Нико је међу премијерима против народних злотвора и са од свих родољубива повео бескомпромисну борбу против њих“.

Једно лијепе „слава му“ покренуло је непрегледну масу. Спровод је скренуо Бранковићевом улицом, па се Његошевом улицом пред Бановином, свакодневно братства Мартиновића.

У Бајићској цркви над мртвим тијелом др Ника извршио је опијело лично Његово Високопреосвештенство Митрополит Јоаникије уз судјеловање свега свештенства и пјевачког друштва. Г. Митрополит се је још и кратко отвореним гробом са пок. др. Ником, па некада... своје школске другом на Которској гимназији свечано опростио, истакао у многе покојнинине врлине.

Одмах затим опростио се је покојником и у име Јован Кинсић, чеиленик санитета у резерви, и то у мјесто болнице, сам стаиог одјељења Гувернерства и свега лекарског стужа Црне Горе.

Др. Кинсић истакао је и казао покојникове лекарске и хуманитарне способности које је стекао матрикулом медицину у Напуљу, и тако остао сасјутрах наслиједник Батута, Миљанова, Матановића, Отићеновића и Новиковића.

„Увијек у послу, па и ноћу, у стаљној спремности и готовости да испуни своје обавезе државе према болесницима!

„Био његов живот био је посвећен болници. Видимо га у рентгенском кабинету где спрема болеснике, у августовској атмосфери етера и јода операционе сале с ножем у руци, у оперативној болеснику по болесничким одјељењима, у равнилоњу о стаљаљу дијагнозе и индикације, у библиотеци над медицинским књигама... И тако на дана у дан, на године у годину.

„Као зубља која свијетли другима, док саму себе не уништи, тако је и он уништио самог себе дајући живот другима“.

Са посљедњим „слава му и хвала“ положена је плоча над његовом раком, и кад би др. Нико могао све ово чути и видјети, узвикнуо би са Хорацијем: Non omnis moriar! М.

Штампаје „Обод“ Цетиње

Истребљене совјетске авијације

Са 1.267 совјетских авиона оборених у марту ове године од стране њемачких ваздухопловних и копнених формација погубили су совјетовици акцијом њемачких група и копненог оружја 11.777 авиона од укупно 37.283, колико је до сада њима свега уништено.

Англосаси настављају регрутовање

(Бејрут) Регрутација падобранаца у Сирији и Либанону не обавља се онако како би то хтјеле окупаторске власти. Услед малог одазива Француза проширена је регрутација и на Сирије и Либанце са обећањем француског држављанства. До сада су се за регрутацију пријавиле само три особе.

Последње вијести са Далеког Истока

(Токио) Јапанска главни стан јавља да су јапанске ваздухопловне формације замјетиле на источном сектору Индије *борбу са скупином од 16 борбених авиона*, оборивши 8 истих и оштетивши остале. Друга јапанска авиони суобили су се са 12 непријатељских апарата над ријеком Иравади, оборивши два од њих. Сви јапански авиони вратили су се неоштећени у своје базе.

Усвојивање њемачког законодавства

Објављен је законодавни текст који предвиђа сваршевну заштиту брака, породице и материнства. Нови текст поједиње ниже правне норме су постојалу у њемачком породичном праву.

Последњи билтени осовинских снага

Главни стан италијанских оружаних снага јавља:

Борбена активност била је јуче смањена у Тунису, гдје смо током успјелих локалних напада побољшали своје положаје на појединим дјеловима фронта, те ухватили заробљенике. Осовинско ваздухопловство бомбардовало је концентрације моторних кола и артиљеријске положаје, те разорило у борби два Спитфајера. Два друга непријатељска авиона срушила су се погођена пољском противавионских батерија.

Њемачки авиони напали су у западном дијелу Средоземног Мора један конвој, торпедовавши два трговачка брода, од којих један од 8.000 тона.

Једна противависка ваздухопловна формација покушала је јуче да нападне конвој, али го није успјела захваљујући брзој интервенцији наших лована, који су оборили два четвороморотора. Неколико бомби, бачених на мјеста у Сицилији и провинцији Салерно, проузроковало је неколико рањених. Из операција нијесу се посљедњих дана вратила два наша авиона.

Фиреров главни стан јавља:

Јужно од Иљменског језера довршена је побједоносно једна нападачка операција њемачких трупа. И поред знатних теренских сметњи, борећи се у блату до кољена и са водом до прса, стигле су њемачке *трупе до циља напада и затјерале једну скупину совјетских снага у блато*, те их уништиле. Непријатељ је оставио на бојишту 1.225 мртвих и 370 заробљеника. Сем тога је разорено или заробљено 26 борних кола, 25 топова, 66 бацача пламена, 34 бацача граната, те 92 митраљеза. Јужно од Ладоге поновио је непријатељ своје узалудне нападе са мањим снагама. На осталим дјеловима Источног фронта је завладао мир.

На Туниском фронту дошло је само до незнатне оперативне дјелатности. Наше нападачке операције отклониле су више инфилтрација, задавши непријатељу осјетљиве губитке.

Ноћас су њемачки борбени авиони напали један конвој у ширини обале Сјеверне Африке, погодивши два велика трговачка брода. У Средоземноме мору су њемачки ловци подморница потопили једну британску подморницу, оштетивши једну другу подморницу и један мототорпилер тако тешко, да се може рачунати и са њиховим губитком.

Ankara se ne dal

Nedavno je engleska štampa sa napadnom indiskrecijom govorila da će sa na proljeće uvoditi u rat nove, do sada još neutralne zemlje. Engleski list „Njus Kroniki“ rezimirao je rezultate konferencije u Kazablanci sljedećim rečima: „Približava se trenutak kada će i neutralne zemlje moći da dođu na red i ušuđe odjeku. To se odnosi na sinu na Španiju i Švedsku nego i na Tursku“. Nijesu propustili ni da se Ankara upozori na to da u posljednje vrijeme sve više ističu njemačkomađarski vojnika prišćte u zemlje Bliskom Istoku.

U istom smislu tumačila je engleska štampa i Čerčilovo putovanje u Adanu. Komentarisan je da je Čerčil pokušao da nagovori Tursku da preuzme na sebe uloge onog mosta prema Sovjetima, koji Engleži već odavno traže. Upravo u času, kada se *u Londonu naročito radio govori o posljeratnim problemima*, mora se ipak sjetiti da je centralni problem cjelokupne britanske imperijalne politike – bezbjednost Indije. Engleska je radi osiguranja slobode puta za Indiju u XIX vijeku odbijala i sprečavala svaki pokušaj Rusije da se uvrsti na Bosforu i Dardanelima, i da prodre u Sredozemno more. Taj isti cilj imala je poslje prošlog svjetskog rata: engleska politika prema Crvenoj Moskvi. Predjeli oko Dardanela nemju nikada doći pod boljševički uticaj, ili čak u boljševičke ruke. To je bila najozbiljnija misija vodilja i srž cjelokupne britanske politike. Poznato nam je da boljševička Moskva nikada nije odustala od starih ruskih planova prema Balkanu i Dardanelima. Treba se samo sjetiti zahtjeva koje je Molotov postavio Hitleru prilikom posjete Berlinu 1939 godine. Predio oko Dardanela bio je cilj ruske imperijalističke ekspanzivne politike još od Petra Velikog, i *cilj je ekspanzivne politike boljševičke* svjetskih revolucionara. Je li Engleska mislila da se sa razvojem zimske ofanzive na južnom sektoru Istočnog fronta primakla boljševička opasnost ovom osjetljivom predjelu? Je li ono žešila da akcijom protiv Osovine ujedno zaustavi i nadiranje boljševizma u tom pravcu? Sporazumom sa Moskvom i Čerčil cilelu Evropu izručio boljševizmu. Da li je on, međutim, takođe spremao i da mu preda položaj na Dardanelima – to je već drugo pitanje.

Turkoj su poznati ciljevi Sovjetskog Saveza i ona ima trezveni sud o budućoj Evropi, čijim članom smatra i samu sebe. Taj sud je uslovljen isključivo turskim interesima i bogstim, pametno sakupljenim iskustvom. Mlada kemalovska Turska je od prvog dana svog osnivanja stavila težinu za nacionalnu državu u temelj cjelokupne svoje obnove i politike. Ona je uvijek tvrdila da ima samo jedan cilj, i to da bez smetnje provede i usavrši izgradnju turskog državnog organizma, i da poznaje samo jednu političku doktrinu: osiguranje državnih granica i obezbjeđenje mira i poretka za svoju obnovu. Eto to je korijenje turske rijesenosti održanja najstrikntnje neutralnosti. Turska je konzervativno i česno održavala taj stav, i pored raznih mamlji nja. Treba se samo sjetiti britanskog plana da se Turska, učešćem u zapošljedanju Sirije, natjera da se aktivno zainteresuje za rat. U ovoj tugaljivoi situaciji, kao i u mnogim drugima, znala je Turska da odlučno i uspješno *odbrani svoje osnovne nacionalne interese*, i da ostane po strani od rata. Takođe i nakon konferencije u Adani pomoćli su Turci još jednom da dođe oni nepokolebljivo braniti svoju neutralnost i da ih nikakav novi razvoj rata neće moći odvratiti od njihove dosadašnje politike. Turci mogu danas mirno ići ukada priželjkivati sovjetsku pobjedu, koja bi prije ili docnije, a po svoj prilici veoma skoro dovela do njihove nacionalne propasti. Jedan bugarski list smatra nemogućim da bi se Turci ikada mogli pridružiti nekoj grupaciji sila, koja bi pažitala sa Sovjetskim Savezom. Jer još nikada u istoriji nisu ova dva naroda imala zajedničke interese. Sa druge strane Turskoj je dobro poznata opasnost, koju bi za nju predstavljala neka ev intualna angloamerikanska strategijska avantura. Od vremena zaključenja protivprirodnog saveza između Londona i Crvene Moskve uđi se sve jasnije i jasnije da pobjeda Engleza, Amerikanca *i boljševika na bi donijela mir, bezbjednost i blagostnje*, n go bi od Evrope odmah trpravila novo poprište krvavih borbe izmedu triju imperijalističkih sila.

Danas turski narod vidi da mu politike nameću koncentraciju snaga kao kategorički imperativ, kako bi se zemlji svim sredstvima osigurala mogućnost da bez prijebjavanja tuđoj pomoći obezbjedi svoju neutralnost. Od početka 1940 godine nalazi se turska vojska u znaku mobilizacije, kao garant neutralne politike, spremna da svaka čas stupi u akciju protiv opasnosti za istu, ma sa koje strane ona dolazila. Turska država i narod smatraju st ga glavnim zadatkom današnjice, da se ta vojska ne samo *u cijelk drži u spremnosti, nego i* da se ona po mogućn sti što bolje naoružala, u koju svrhu se iskorišćuje do kno udvaranje s biju zaraćenih strana. Paralelno s time, a u vezi sa istom težnjom osiguranja neutralnosti, provodi Turska opsežne unutrašnje reforme u cilju ojačanja države i organizma od razni *smutljivaca koji rovare protiv njegove* bezbjednosti. Niz stranih agenata protjeran je iz zemlje. Njihovi domaći pomagači, kao i zni mačaj... ... koji su sa političkim svrhama bi bez njih, stabili privrednu snagu z mlje, otjerani su u koncentracio logore i na gred nji drumove. Svestrano, na svakom polju, očuvšćuje Turska svoje pozicije neutralnosti i državne bezbjednosti. Sve ove mjere su j: iznutra znatno stabilizovale, poj čavši time i njen spoljašnji ugled kod zemalja, koje se dobro razmisliti prije nego sto pokušaju izvesti makakvo prisilno kršanje stava, koji je ta država tako energično i nepokolebljivo zauzela.

Pregled štampe

Kompaktnost stanovništva

List „*Felišter Beobahter*“ analizuje i opisuje duh p žrtvovan sti stanovništva Italje. List tvrdi da neprestana vazdušna bombardanja i stalne žrtve stanovništv ... ... mogli da postigne ništa. Narod je dalek od onih znakova umora o kojima govori neprijatljska propaganda. Svakog dana se sve više dokazuje da su naše tvrdnje istinite, kao list navođeći nadalje po redu datume svih žestokih bombardovanja, kojima je bilo izloženo stanovništvo Italije. Ova kompaktnost i ova čelična volja italijanskog naroda može se sažeti u ovoj velikoj Mussolinijevoj rečenici: „Nemamo ništa od onog, ali smo sposobni da držimo u šaci neko borbeno oružje“.

Pretstojeća neizbježiva opasnost

Berlinski listovi ističu posljednje uspjehe njemačkih podmornica. Oni ukazuju na težinu pomorske situacije Anglosasa, koji su prolivno svojim ut dvidanjima tokom zime pretrpili *ogromne gubitke. Ovi gubici – pišu* njemački listovi – ... ... se steći dih mjeseci, dovodeći u opasnost organizaciju snabdijevanja raznih bojišta i ishrani same Velike Britanije.

Jedan falsifikat

List „*Tajms*“ izvršio je nečuveni falsifikat Kalinjinovog članka. Kalinjin je napisao da pantolski rat prelstavlja glavni ali ne i jedini cilj sovjetskog narodu. „Tajms“ je ... ... vako promijenio ovu r čenicu: „Rat za odbranu teritorija je jedini cilj sovjetskog naroda“, promijenivši tako cijeli smisao tvrdnje. Na ovoj falsifikovanoj izjavi temelji se čitav jedan dugi članak, objavljen u tom listu, u kojemu se trvdi da su teritorijalne revandikacije, koje se pripisuju Staljinu, samo izmišljotina neprijatljske propagande. Cilj ovog falsifikata je zavaravanje naroda koji se plaši boljševizma i aktivnije podsticanje spekulacije Engleske sa sudbinom evropskih naroda.

Кратке вијести

(Алжирас) У Гибралтарске базене ушла је још једна крстарица са два крстаренијера енглеске флоте. Отпутовали у правцу истока претрпјелих у Средоземном Мору. Гибралтарска бродоградилишта раде неуморно поправљајући ранје бродове, оштећене у борби са непријатељем, оштећене, стигну у ту базу.

(Лондон) Енглеска државна економска завршила се 31 марта са дефицитом од 2,178 000 фунти ст рлинга. За поједиње ове дефицита морала је влада да прибјегне ранијем заговору.

(Берлин) У *овом тромјесечју ове године* ми убили су бољшевици 6.410 борних кола *само услед операција формације* њемачке војске.

(Лондон) Бивши лондонски шеф полиције оптужен је да ма дуплекате тропанчких бесова на своје име, и да се служио ђаволе вријеме. Он је признао, те је против њега поведен кривични *процес*.

У мјесецу марту потопиле су италијанске снаге 132.000 тона непријатељског бродовља од којих су 77.000 тона потопили авиони, а 55.000 у Атлантску подморнице.

Рад друштва „ДАНТЕ АЛИГЈЕРИ“ у 1943 години

Његова Е кселенција Гувернер примио је повјеренika „Данте Алигјери“ за Црну Гору, који му је поднио програм за културне и умјетничке приредбе за 1943 год.

Његова Ек еленција, одобравајући програм, дао је своје директиве и одобрио је већ кредит за ово друштво.

Желимо да о иристорској публику упутимо у јавне иницијативе које ће убудуће „Данте“ навести.

Италијанска библиотека

Пошљето је да је друштво „Данте“ отворило на Цетињу, октобра мјесеца прошле године, једну библиотеку са више од 1500 књига, а која већ броји многе читоце и абонете Црногорцке и Италијане. Екселенција Гувернер одобрио је да се набави још нових хиљаду књига *и да осим тога буде установљена једна* спеијална секција пажљиво изабраних књига за младеж које ће имати васпитни карактер.

Концерат италијанске музике

И ово ће се године на Цетињу одржати *концерат италијанске музике, повјерени* чученим умјетницима а који ће бити познати непосредно на Италији.

Тих концерата биће три, у размаку од 2 мјесеца сваки, а одржаће се пред изабраном публиком у друштвеној читаоници „Данте.“

Први биће концерт народне музике разних италијанских покрајина. Мислимо да ће је Црногорци знати цијенити, знајући да је народна музика израз најискренијих и најсуштинијих осјећања народа. Други ће концерат одржаће чувени италијански инструментални трио, који је један од најчувенијих у Европи. Задњи ће навести чувени челиста Артуро Бонуђи, који је већ прошле године доживио велики успјех пред црногорском и италијанском публиком Цетиња и Подгорице.

Образована локална публика, која је већ показала да поједиње сцјешајности и умјетничку *културу достојну великих градова*, виђе да цјени ове високе умјетничке приредбе.

Екселенција Гувернер ставио је на расположење за ове концерте свој клавир, који је достојан највећих умјетника.

Курсеви културе и језика

Ради се о једној новој иницијативи великог значаја, управљеној да одаиша мјешовито упознавању умјетничких и културних вриједности Италијана и Црногорца.

Ова иницијатива уствари ни кадалека *нема неки политички карактер, него се* бавара на увишеним осјећајима образованости и пријатељства. То ће бити једино и чисто културна размјена између Италије и Црне Горе.

Одражаће се три курса потпуно бесплатно, повјерена наставницима од *класа*, а биће одржани са највећом обиљношћу и отмјеношћу. Ови курсеви одржаваће се послије подне.

I курс: курс српско-хрватског језика за Италијане.

II курс: курс италијанског језика за Црногорце.

III курс: курс за усавршавање и њеју културу биће уједиен тако, да ће се одржавати по једна равнарсна конференција недјељно из литературе, историје или италијанске умјетности.

Док ће се на I курсу упознати многи Италијани који жеље да негују и продубљују своје пријатељство према Црногорцима, имајући тако могућности да упознају благо културе, историје и умјетности српског народа, на II курсу стећи ће се сигурно Црногорци који жеље да употпуне своје образовање, а који су у виједнели да ће пријатељство и реципрочно дивљење међу два народа тајати и *по лоше војних догађаја које преживљавамо*.

Овај ће курс бити нарочито користан за оне који због студија, желе да упознају италијанску језик.

III курс најзад, претвориће „Данте“ у један интелектуални салон, гдје ће се *скупљати сигурно у симпатичном кругу*, даме и господа у отмјеном и срдачном амбијенту, образовани чланови народних цетињских породица. На завршетку курса надаће се *дипломе*.

Улис је већ отпочео код „Дантеа“ (зграда Учитељске школе), гдје се могу *тражити* она обавјештења.

Директор: ВИНО ВИЛАЋ